

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 088 11 88 671
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

■■■■■■■■■■
■■■■■■■■■■
■■■■■■■■■■@overijssel.nl
Zaaknummer 5890656

Woningstichting Vechtdal Wonen

■■■■■■■■■■
Postbus 132
7730 AC OMMEN

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
09.10.2020	2020/0259680	4	9 juli 2020	

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming

Geachte ■■■■■■■■■■,

U heeft, namens uw organisatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 9 juli 2020² ontvangen. Op 24 september 2020 hebben wij aanvullende gegevens ontvangen. De aanvraag is gedaan vanwege het verduurzamen van 149 woningen in Balkbrug, Dedemsvaart en Ommen. In deze brief geven wij ons besluit weer.

Besluit

Wij besluiten u een ontheffing³ te verlenen van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn en van de Habitatrichtlijn. In het bijzonder gaat het om het verbod om de nesten en rustplaatsen van de huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen⁴ en om het verbod om de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger te beschadigen of te vernielen⁵.

Deze ontheffing heeft betrekking op het verduurzamen van 149 woningen in Balkbrug, Dedemsvaart en Ommen. De betreffende woningen zijn weergegeven in bijlage 3 van dit besluit.

Wij verlenen u geen ontheffing van het verbod om de huismus, gewone dwergvleermuis en de laatvlieger opzettelijk te (ver)storen. Dit omdat u voldoende voorzorgsmaatregelen neemt om het opzettelijk (ver)storen van deze soorten te voorkomen en daarmee overtreedt u niet verbodsbepalingen uit artikel 3.1, vierde lid, en artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming.

Deze ontheffing treedt in werking een dag na de verzenddatum van dit besluit tot en met 1 juli 2021.

Verder besluiten wij dat de volgende stukken/delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals weergegeven in bijlage 1.

- De aanvraag van 9 juli 2020 en de bijbehorende stuk te weten het rapport 'Activiteitenplan verduurzamingsproject Vechtdal Wonen', van 9 juli 2020.

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid en art. 3.8, eerste lid Wnb

² EDO-kenmerk 2020/0196792

³ Op basis van art. 3.3, eerste lid en art. 3.8, eerste lid Wnb

⁴ Art. 3.1, tweede lid Wnb

⁵ Art. 3.5, vierde lid Wnb

De motivering voor ons besluit is in bijlage 2 (overwegingen), behorende bij dit besluit, weergegeven.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit om ontheffing te verlenen kunt u bezwaar maken. Op pagina 3 wordt toegelicht hoe u dit kunt doen.

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd⁶.

De verschuldigde leges zijn:

Artikel Code	Artikel omschrijving	Leges bedrag
7.6.2	WNB aanvraag ontheffing art.3.3, 3.8 en 3.10 soortenbescherming infrastructureel werk, ruimtelijke ingrepen	€ 3.025,00
Totaal leges		€ 3.025,00

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met [REDACTED], te bereiken tijdens kantooruren op nummer [REDACTED]. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_WNB-2020-002806 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

[REDACTED]
Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1	Voorschriften
Bijlage 2	Overwegingen bij het besluit
Bijlage 3	Ligging plangebied en verblijfplaatsen
Bijlage 4	Vrijhouden spouwmuur voor laatvlieger

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van de gemeente Hardenberg;
- Ecogroen B.V., [REDACTED], Zuiderzeelaan 53 Zwolle.

⁶ Belastingverordening Overijssel

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken, als u belanghebbende bent.

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat op onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 088 - 118 86 73.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 – 361 55 55.

BIJLAGE 1 – VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming – soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (2020/0259680). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het 06-telefoonnummer van de contactpersoon;
 - de naam van de begeleidend ecologisch deskundige⁷, inclusief het 06-telefoonnummer van deze persoon;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
 - het kenmerk van deze beschikking (2020/0259680).Wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.
3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

Huismus

⁷ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aan gesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

5. Bij de planning van de werkzaamheden, zoals het ongeschikt maken en het uitvoeren van isolatiewerkzaamheden, houdt u rekening met de kwetsbare voortplantingsperioden van de huismus. De voortplantingsperiode van deze soort loopt globaal van april tot en met augustus. Perioden met vorst (van minimaal drie dagen met overdag temperaturen onder 0 graden Celsius) in de periode december tot en met februari vormen ook een kwetsbare periode. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt beoordeeld door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. Afwijkingen worden onderbouwd opgenomen in het logboek.
6. Buiten de kwetsbare perioden maakt u de nesten van de huismus aan de J. van Marlelaan 22 in Dedemsvaart ongeschikt. In de eerste plaats geeft u, middels het liften van of kloppen op de buitenste rij dakpannen, de eventueel aanwezige huismussen gelegenheid te vertrekken naar een andere locatie. Om te voorkomen dat de huismus zich alsnog gaat vestigen maakt u vervolgens de nestplaatsen ongeschikt. Dit kan door het dichtzetten van openingen met bijvoorbeeld weringborstels.
7. Op de woning aan de J. van Marlelaan 22 in Dedemsvaart wordt het vogelschroot over de gehele daklengte en aan beide zijden van het dak verhoogd aangebracht op de derde panlat vanaf de dakgoot.

Vleermuizen

8. Bij de planning van de werkzaamheden, zoals het ongeschikt maken en het uitvoeren van isolatiewerkzaamheden, houdt u rekening met de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger. De kwetsbare voortplantingsperiode loopt globaal van half mei tot en met augustus. De kwetsbare overwinteringsperiode loopt globaal van november tot en met maart. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger. Afwijkingen worden onderbouwd opgenomen in het logboek.
9. Buiten de kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperiode worden gevels ongeschikt gemaakt als verblijfplaats voor vleermuizen. De verblijfplaatsen worden tenminste 5 dagen voor de aanvang van de isolatie werkzaamheden ongeschikt gemaakt. Het ongeschikt maken gebeurt door de invliegopeningen af te sluiten. U doet dit door de dakranden van kopgevels dicht te maken met rugvulling (stroken schuimrubber), waarbij op elke kopgevel minimaal twee exclusion flaps worden geplaatst. Ook de open stootvoegen en spouwroosters worden afgedicht, waarbij steeds binnen een afstand van twee meter een ontsnappingsmogelijkheid wordt aangebracht in de vorm van exclusion flaps, al dan niet in combinatie met het verwijderen van dakpannen of balken/beplating die bovenop de spouwmuur liggen. Hierdoor zullen de vleermuizen na het verlaten van de verblijfplaatsen niet meer terug kunnen keren. Het ongeschikt maken vindt plaats onder begeleiding van een ecologische deskundige op het gebied van vleermuizen.
10. Minimaal 5 dagen na het ongeschikt maken voert u een controle uit met behulp van een batdetector. Deze controle moet uitgevoerd worden door de ecologisch deskundige onder bij nacht geschikte vliegomstandigheden voor vleermuizen (>10 graden, wind max 4 Bft en maximaal motregen). Indien alsnog verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen, dan zijn extra maatregelen nodig om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. Deze procedure wordt herhaald totdat geen verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis meer waargenomen worden. De isolatiewerkzaamheden mogen pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn in de bebouwing.
11. U realiseert permanente vervangende verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis in de kopgevels van de woningen aan de Reigerstraat 36 en 65 en Scholekster 11 in Ommen en aan Wilgenroosje 5 en Blauwe zegge 24 en 55 in Dedemsvaart. Dit doet u door middel van het inbouwen

van keramische inbouwkasten (type Tichelaar of vergelijkbaar, met minimale afmetingen van 47 (h), 10 (b) en 43 (l)).

12. In complex 251 (Het Schild) worden de kopgevels van drie hoekwoningen (nummers 16, 22 en 24) geschikt gehouden voor laatvlieger. Dit wordt gedaan door de bovenste helft van de spouwmuur niet te isoleren (zie bijlage 4 van dit besluit). U dient extra zorg te dragen dat bij opvullen van de spouwmuren de bovenste helft van de open spouwmuur niet gevuld wordt met isolatiekorrels. In het ecologische logboek (voorschrift 14) moet beschreven hoe u dit heeft uitgevoerd.

Overige zaken

13. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus en vleermuizen.
14. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. In het logboek neemt u op waar de permanente verblijfplaatsen (conform voorschriften 7, 11 en 12) zijn geplaatst en op welke wijze aan de vereisten voor realisatie is voldaan. Ook gaat het om onder andere het bijhouden van data van uitvoeren in relatie tot weersomstandigheden, rapportage controles en afweging voor locaties van de permanente verblijfplaatsen, wijze van ongeschikt maken, resultaten controle met batdetector en oplossingen bij onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de handhaver aan hem/haar getoond.

BIJLAGE 2 - OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluit en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	8
A1	Bevoegdheid	8
A1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	8
A2	Procedure	8
A2.1	Overeenstemming andere provincie	8
A2.2	Adviesverzoek aan gemeente	8
A3	Toetsingskader soorten	8
A3.1	Wettelijke regels	8
A3.2	Provinciaal beleid	8
A3.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	9
B	WEERGAVE VAN DE FEITEN	10
B1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	10
B1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	10
B1.2	Doel van het project	10
B1.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	10
B1.4	Periode	10
B1.5	Onderliggende documenten	10
B1.6	Aanvullende gegevens	10
C	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	11
C1	Inhoudelijke beoordeling	11
C1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	11
C1.2	Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding	12
C1.3	Beschrijving noodzaak ontheffing	13
C1.4	Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging	13
C1.5	Wettelijk belang van het project	13
C1.6	Toetsing aan overige vereisten	14
C1.7	Zorgplicht blijft altijd gelden	14
D	Slotconclusie	14

A BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

A1 Bevoegdheid

A1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁸. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hardenberg gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

A3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming⁹ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹⁰ zijn voor de toetsing relevant.

A3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹¹ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹² (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

⁸ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

⁹ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹⁰ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

¹¹ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹² Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

A3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Onder invloed van jurisprudentie heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in 2009 lijsten opgesteld van de vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond beschermd moet worden. Wij hebben deze lijsten van jaarrond beschermde nesten van vogels in 2017 beleidsarm overgenomen.

Inmiddels is gebleken dat deze landelijke lijsten niet volledig op onze provincie zijn toegespitst. Daarom hebben wij deze lijsten aangepast. Deze nieuwe lijsten zijn tot stand gekomen aan de hand van de meest recente trends en aantallen van broedvogels in Nederland en in Overijssel. Vervolgens is beoordeeld of de soorten in de juiste categorie waren ingedeeld om de soort aan te merken als soort met vast nest respectievelijk soort met jaarrond beschermd functioneel leefgebied.

Wij hebben 2 lijsten vastgesteld, namelijk:

1. Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten Overijssel.
2. Lijst vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied Overijssel.

De nesten c.q. het ecologisch functionele leefgebied van de soorten op de lijsten zijn beschermd.

Bescherming nesten algemeen

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Het nest-indicerend gedrag is al onderdeel van het broeden.

Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen¹³ niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Jaarrond beschermd nest of leefgebied

Nesten van de huismus zijn jaarrond beschermd. Voor deze soort geldt dat de specifieke voorwaarden voor het broeden en grootbrengen van de jongen niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

¹³ Het broedseizoen start met nest-indicerend gedrag en eindigt als de jongen geen ouderzorg meer nodig hebben. De duur en periode van het broedseizoen verschilt per soort.

B WEERGAVE VAN DE FEITEN

B1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

B1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Het plangebied bestaat uit in totaal 149 woningen, gelegen op verschillende locaties in Balkbrug, Dedemsvaart en Ommen. In bijlage 3 is de ligging van het plangebied en de betreffende woningen weergegeven. Vechtdal Wonen gaat deze woningen verduurzamen door:

- het van binnenuit isoleren van daken (148 woningen);
- het aanbrengen van spouwmuurisolatie (148 woningen);
- het vervangen van het dak van de woning aan de J. van Marlelaan 22 in Dedemsvaart.

Vechtdal Wonen voert de geplande werkzaamheden per complex uit (omvang per complex varieert van 1 tot 41 woningen). Een complex bestaat uit verschillende woningen die een vergelijkbare bouwconstructie/ bouwjaar hebben en waar vergelijkbare verduurzamingsmaatregelen genomen worden.

Het verduurzamen van de woningen staat gepland vanaf augustus 2020 tot en met april 2021.

B1.2 Doel van het project

Vechtdal Wonen heeft zich ten doel gesteld om haar totale huurwoningvoorraad op gemiddeld energielabel B te brengen. Dit geldt ook voor de woningen in Balkbrug, Dedemsvaart en Ommen.

B1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan van het verbod om de nesten en rustplaatsen van de huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten weg te nemen¹⁴ en om deze vogels opzettelijk te storen¹⁵, alsmede om de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger opzettelijk te verstoren¹⁶ en om de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze soorten te beschadigen of te vernielen¹⁷.

B1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 augustus 2020 tot en met 1 juli 2021.

B1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- het aanvraagformulier van 9 juli 2020 en het rapport 'Activiteitenplan verduurzamingsproject Vechtdal Wonen', van 9 juli 2020.

B1.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 9 juli 2020 ontvangen. Er zijn geen aanvullende gegevens gevraagd. Wel heeft u aanvullende gegevens aangeleverd in verband met aanvullend onderzoek naar vleermuizen. Deze gegevens zijn op 24 september 2020¹⁸ ontvangen.

¹⁴ Art. 3.1, tweede lid Wnb

¹⁵ Art. 3.1, vierde lid Wnb

¹⁶ Art. 3.5, tweede lid Wnb

¹⁷ Art. 3.5, vierde lid Wnb

¹⁸ EDO-kenmerk 2020/0265417

C TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument van de huismus en de gewone dwergvleermuis bij onze toetsing.

C1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Middels bureau- en veldonderzoek is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten. In het rapport 'Activiteitenplan verduurzamingsproject Vechtdal Wonen'19 wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd. De woningen binnen het plangebied zijn in 2016 of in 2017 al onderzocht op de aanwezigheid van beschermde soorten conform de kennisdocumenten van de gierzwaluw en de huismus en het vleermuisprotocol. Er zijn toen verblijfplaatsen gevonden van de gierzwaluw, huismus, gewone dwergvleermuis en de laatvlieger. Aanvullend onderzoek is in 2020 uitgevoerd naar de woningen die in 2016 al zijn opnieuw onderzocht, omdat het onderzoek uit 2016 niet meer actueel is. De woningen die in 2017 zijn bezocht, zijn éénmaal tijdens de voortplantingsperiode van 2020 van vogels en vleermuizen bezocht en zijn tweemaal in de paarperiode van 2020 van vleermuizen bezocht.

Van de gierzwaluw zijn in 2020 drie nesten gevonden, waarvan één binnen het plangebied. Alle nesten waren in 2016 ook al gevonden op dezelfde locaties. De nestlocaties bevinden zich onder de dakpannen.

De huismus maakt van de woningen gebruik als nest- en rustplaats. In totaal zijn 14 nestlocaties van huismus aangetroffen. Twee nestlocaties zijn aanwezig in een woning waar dakvervanging plaatsvindt (Judith van Marlelaan 22). Daarnaast zijn 12 nestlocaties aanwezig in woningen waarvan de spouwmuren worden nageïsoleerd en/of het dak van binnenuit wordt geïsoleerd. De huismus broedt onder de eerste rijen dakpannen onder aan het dak, die toegankelijk zijn via de dakgoot.

In de onderzochte woningen zijn in 2016, 2017 en 2020 geen aanwijzingen voor kraamverblijfplaatsen en belangrijke winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. In 2017 zijn twee paarverblijfplaatsen vastgesteld in Wilgenroosje 5 en Blauwe zegge 24 en daarnaast is in 2020 nog een zomerverblijfplaats vastgesteld in Blauwe zegge 55. In complex 251 (Het Schild Balkbrug) is zowel in 2017 als in 2020 een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis vastgesteld in Het Schild 16. In de complexen 471, 472, 474 en 481 (Dante Ommen) zijn van de gewone dwergvleermuis in totaal drie baltsterritoria aangetroffen op de adressen Reigerstraat 36 en 65 en Scholekster 11. De twee zomerverblijfplaatsen en de vijf paarverblijfplaatsen zijn aanwezig in spouwmuren, die toegankelijk zijn via open stootvoegen en overhangende dakpannen.

Binnen het plangebied zijn alleen in complex 251 (Het Schild Balkbrug) verblijfplaatsen van de laatvlieger aangetroffen. In 2017 is tijdens het avondbezoek op 1 juni 2017 een kraamverblijfplaats (minimaal 7 exemplaren) aangetroffen in Het Schild 22. Daarnaast is een zomerverblijfplaats van de laatvlieger (1 exemplaar) vastgesteld in Het Schild 16. Tijdens latere onderzoeken in 2017 (o.a. een specifieke uitvliegtelling op 29 juni 2017) zijn op de plek van de kraamverblijfplaats geen in- of uitvliegers meer vastgesteld. Verwacht wordt dat de hier aanwezige kolonie laatvliegers gebruik maakt van meerdere gebouwen als kraamverblijfplaats (bijvoorbeeld in de nabijgelegen Brugkerk). Dit is bevestigd tijdens een controlebezoek in 2020. Tijdens dit bezoek is een zomerverblijfplaats (1 exemplaar uitvliegend) vastgesteld in Het Schild 22, maar bleek de in 2017 aanwezige kraamkolonie niet meer aanwezig te zijn. Wel is een kraamkolonie vastgesteld in Het Schild 43 (geen huurwoning Vechtdal Wonen). Op dit adres zijn in totaal 18 uitvliegers vastgesteld. De verblijfplaatsen zijn aanwezig in de spouwmuur, die toegankelijk is via gevelpannen. Net buiten het plangebied is in 2020 dichtbij complex 247/248 (Dedemsvaart Moerasplantenbuurt) nog wel een zomerverblijfplaats van laatvliegers (3 exemplaren) vastgesteld in Blauwe Zegge 75 (geen huurwoning Vechtdal Wonen). Ook deze verblijfplaats is aanwezig in de spouwmuur die toegankelijk is via gevelpannen.

¹⁹ Hoofdstuk 3, bladzijden 10 tot en met 14

In bijlage 3 zijn alle verblijfplaatsen weergegeven die binnen en net buiten het plangebied zijn gevonden. Wij zijn van oordeel dat het onderzoek zodanig is uitgevoerd dat dit voldoende heeft kunnen vaststellen of verblijfplaatsen aanwezig zijn.

C1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding

Door de dakvervanging op de locatie Judith van Marlelaan 22 in Dedemsvaart worden twee nesten van de huismus vernield of beschadigd. Bij overige woningen blijven de nestplaatsen van de gierzwaluw en de huismus gehandhaafd, omdat daar de daken vanuit de binnenkant worden geïsoleerd. De spouwmuurisolatie leidt ook niet tot het beschadigen en vernielen van de nesten van de gierzwaluw en de huismus.

Het isoleren van de spouwmuren leidt tot het beschadigen en vernielen van twee zomerverblijfplaatsen en 5 paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Hoewel de invliegopeningen van de verblijfplaatsen van de laatvlieger en een deel van de spouw behouden blijft, is er toch sprake van het beschadigen en vernielen van een kraamverblijfplaats en een zomerverblijfplaats van de laatvlieger. De betreffende spouwmuren worden namelijk deels geïsoleerd. Alle verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen ook als winterverblijfplaats dienen voor kleine aantallen vleermuizen (1 mannetje met een paar vrouwtjes).

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in de bijlage bij de aanvraag²⁰, zijn voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden zoals beschreven in het kennisdocument van de huismus en de gewone dwergvleermuis. Voor de laatvlieger worden ze voldoende geacht. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op de gierzwaluw, huismus, gewone dwergvleermuis en de laatvlieger zoveel mogelijk geminimaliseerd. In de voorschriften (bijlage 1) zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd. In hoofdlijnen komen deze neer op:

- Voorafgaand aan de werkzaamheden worden de (potentiele) verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt.
- Het ongeschikt maken van verblijfplaatsen wordt uitgevoerd buiten de kwetsbare perioden.
- Bij het vervangen van het dak aan de Judith van Marlelaan 22 in Dedemsvaart worden de bestaande dakpannen verwijderd en wordt nieuwe dakisolatie aangebracht op het bestaande dakbeschot. Vervolgens worden (dezelfde) dakpannen geplaatst/ herplaatst. Onder het dak wordt het vogelschroot verhoogd aangebracht om huismussen een nieuwe broedplek te bieden.
- Ter vervanging van elke paarverblijfplaats en kleine zomer- en/ of winterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis (<5 exemplaren) wordt op vrijwel alle locaties één keramische kast (type Tichelaar of vergelijkbaar) ingemetseld in de gevel met de vastgestelde verblijfplaats. Het gaat specifiek om de adressen Reigerstraat 36 en 65 en Scholekster 11 in Ommen, Wilgenroosje 5 en Blauwe zegge 24 en 55 in Dedemsvaart. Op locatie Het Schild 16 in Balkbrug zijn de maatregelen die genomen worden voor laatvlieger ook geschikt voor gewone dwergvleermuis.
- Ter vervanging van de kraamverblijfplaats en de zomerverblijfplaats van laatvlieger (>5 exemplaren) in complex 251 (Het Schild) worden de kopgevels van drie hoekwoningen (16, 22 en 24) geschikt gehouden voor laatvlieger. Dit wordt gedaan door de bovenste helft van de spouwmuur niet te isoleren (zie bijlage 4).

Aanvullend nemen wij op dat de dakwerkzaamheden aan de Judith van Marlelaan 22 buiten perioden met vorst uitgevoerd moet worden, zodat verstoring op de huismus voorkomen wordt. Daarnaast moet bij het opvullen van de spouwmuren (van Het Schild 16, 22 en 24) gezorgd worden dat de bovenste helft van de open spouwmuur niet gevuld wordt met isolatiekorrels. In het logboek moet beschreven hoe dit is gerealiseerd.

De werkzaamheden zijn van korte duur. Het van binnenuit isoleren van daken wordt meestal binnen één à twee dagen uitgevoerd. Het aanbrengen van spouwmuurisolatie wordt veelal in één dag uitgevoerd, maar kan maximaal 3 dagen duren. Daarnaast wordt de werkvolgorde binnen een complex zodanig gekozen dat altijd geschikte woningen aanwezig blijven die een alternatieve verblijfplaats bieden voor gewone dwergvleermuis. Gedurende de werkzaamheden worden de woningen met een verblijfplaats van de huismus en de gewone dwergvleermuis voorzien van nieuwe verblijfsmogelijkheden. De laatvlieger behoudt wel open spouwmuren en de invliegopeningen naar de open spouw, en dus de verblijfplaats, maar de spouw wordt ongeveer met de helft gevuld (de onderste helft). Naast het geschikt houden van

²⁰ Hoofdstuk 6, bladzijden 22 tot en met 24

de spouwmuur zijn ook bekende alternatieve kraamverblijfplaatsen aanwezig in de directe omgeving van de kraamverblijfplaats in de woning aan Schil 22 in Balkbrug.

Door de gefaseerde uitvoering, de aan te brengen vervangende voorzieningen en de te handhaven geschikte woningen binnen en buiten het plangebied blijven altijd voldoende alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar. Daarnaast blijft schade op individuen tot een minimum beperkt door het nemen van mitigerende maatregelen (ongeschikt maken met behulp van exclusion flaps).

C1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van het verduurzamen van 149 woningen in Balkbrug, Dedemsvaart en Ommen leiden tot het beschadigen en vernielen van nesten en rustplaatsen van de huismus, en van het beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger. Dit is een overtreding van de verbodsartikelen genoemd in artikel 3.1, lid 2 en artikel 3.5, lid 4 uit de Wnb. Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

U heeft ook ontheffing aangevraagd van het verbod om de huismus, gewone dwergvleermuis en de laatvlieger te (ver)storen. Bij het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen wordt rekening gehouden met de kwetsbare perioden van deze soorten. Daarom is geen sprake van het (ver)storen van deze soorten. Ontheffing van dit verbod is niet noodzakelijk.

C1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Het project is locatie specifiek. Het betreft het verduurzamen van woningen, omdat het energielabel verbeterd moet worden. Isolatie is noodzakelijk om aan de doelstellingen voor energiereductie te voldoen. Gekozen is om, behoudens één woning, de daken van binnen uit te isoleren. Hierdoor zijn de negatieve effecten op de huismus beperkt. Ook de negatieve effecten op de laatvlieger worden beperkt door het behouden van de bovenste helft van de spouwmuur en het behouden van de invliegopeningen.

Door het nemen van maatregelen zoals het werken buiten de kwetsbare perioden en het aanbieden van permanente verblijfplaatsen, wordt voldoende rekening gehouden met deze soorten. In deze situatie is de gekozen werkwijze het beste voor de aanwezige huismussen, gewone dwergvleermuizen en laatvliegers.

C1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenomen activiteiten zijn voor de huismus volgens de aanvraag nodig in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid. De aanvraag voor de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger is gedaan in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten. Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond.

In het Convenant Energiebesparing Huursector van 28 juni 2012 zijn afspraken over energiebesparing gemaakt tussen het Rijk en woningcorporaties, waaronder ook Vechtdal Wonen. Afgesproken is dat in 2020 ten minste een gemiddelde Energie-Index < 1,40 (gemiddeld energielabel B) wordt bereikt voor de totale huurwoningvoorraad van de woningcorporaties. Dat komt overeen met een besparing op het gebouwgebonden energieverbruik van bestaande corporatiewoningen van 33% in de periode 2008 tot en met 2020. Alle partijen zien het belang van energiebesparing, vanwege het klimaat, de eindigheid van de voorraad fossiele brandstoffen en de stijging van de energieprijzen in relatie tot de woonlastenontwikkeling. Ook Vechtdal Wonen heeft zich ten doel gesteld om haar totale huurwoningvoorraad in 2020 op gemiddeld energielabel B te brengen. Om dit te bereiken wordt de gehele schil van de woning geïsoleerd. Hierbij worden onder andere de spouwmuren en daken geïsoleerd. Dit heeft ook een positief effect op het binnenklimaat van de woningen. Door naïsolatie van muren en daken van de woningen ontstaan veel minder vochtproblemen (en schimmel). Hierdoor nemen gezondheidsrisico's af.

C1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²¹ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging. Wij zien geen aanleiding om aan de gevraagde ontheffing extra voorschriften te verbinden op basis van artikel 1.10, derde lid Wnb.

C1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²². De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

D Slotconclusie

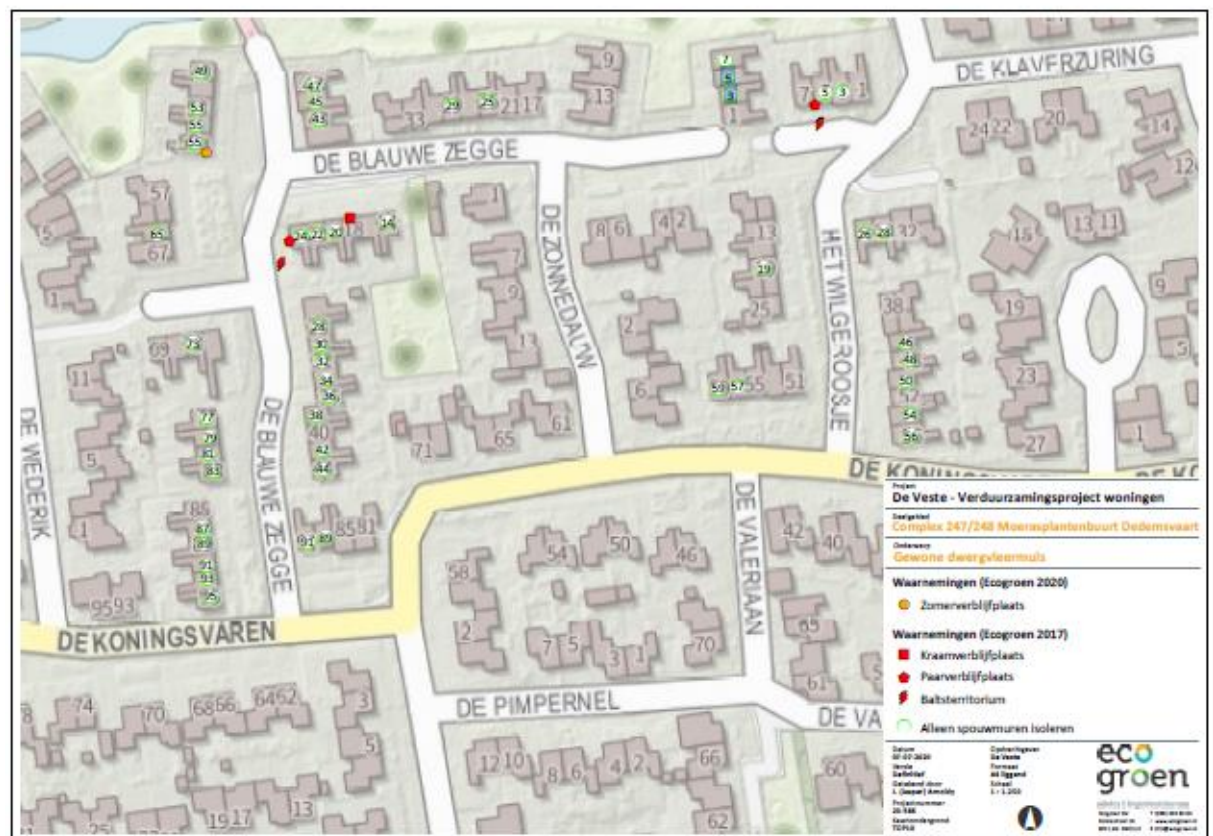
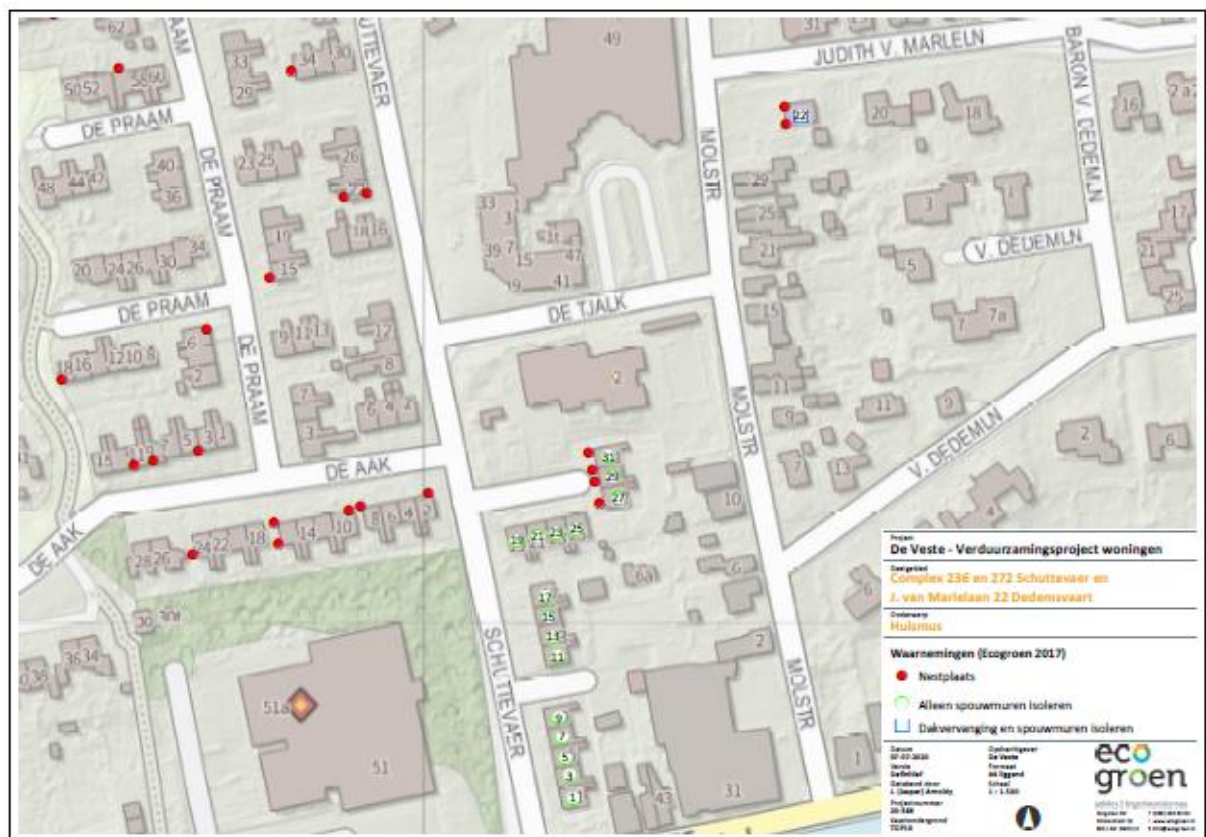
De ontheffing van de verbodsbepalingen om de nesten en rustplaatsen van de huismus opzettelijk te beschadigen en te vernielen, en om de voortplantingsplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger te beschadigen en te vernielen, kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast.

Wij zijn van oordeel dat voor het doel van het project geen andere bevredigende oplossing is waarbij minder negatieve effecten op de beschermde soorten optreden. Daarnaast zijn wij van oordeel dat er een wettelijke belang is om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

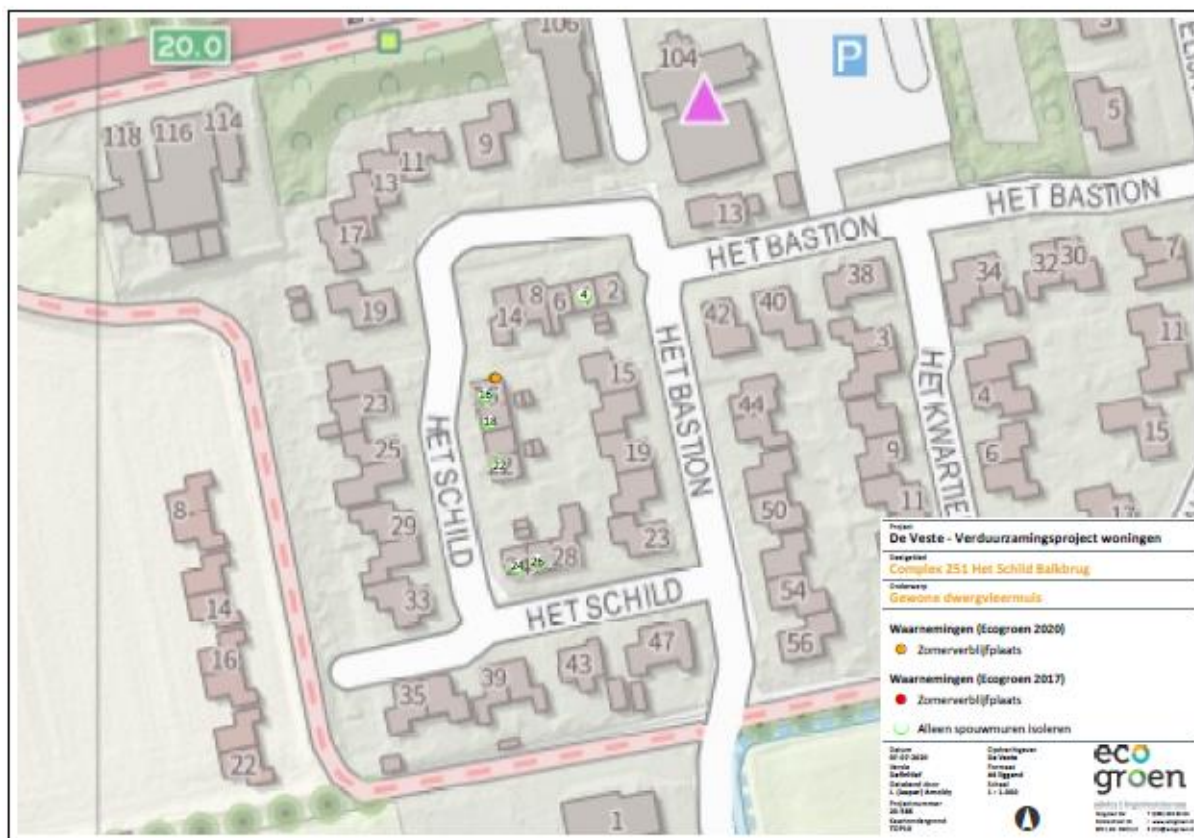
²¹ Art. 1.10, derde lid Wnb

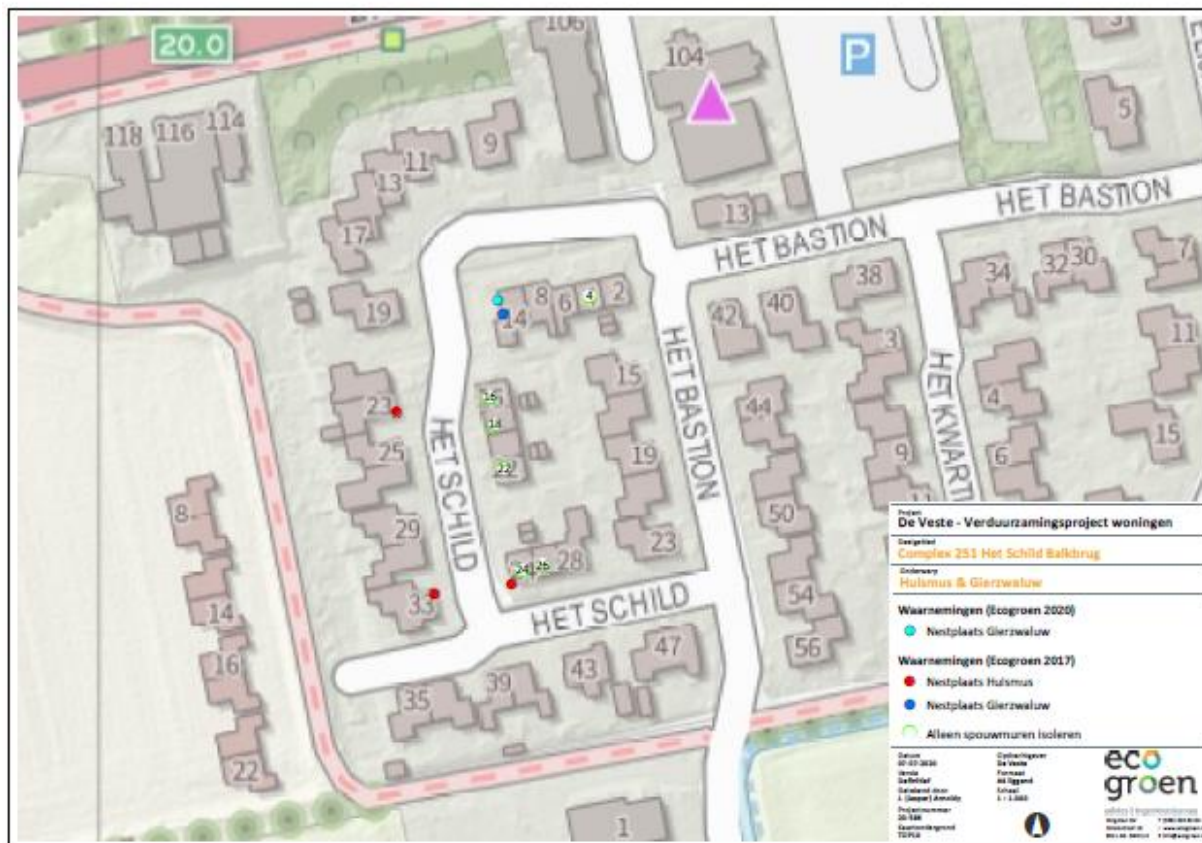
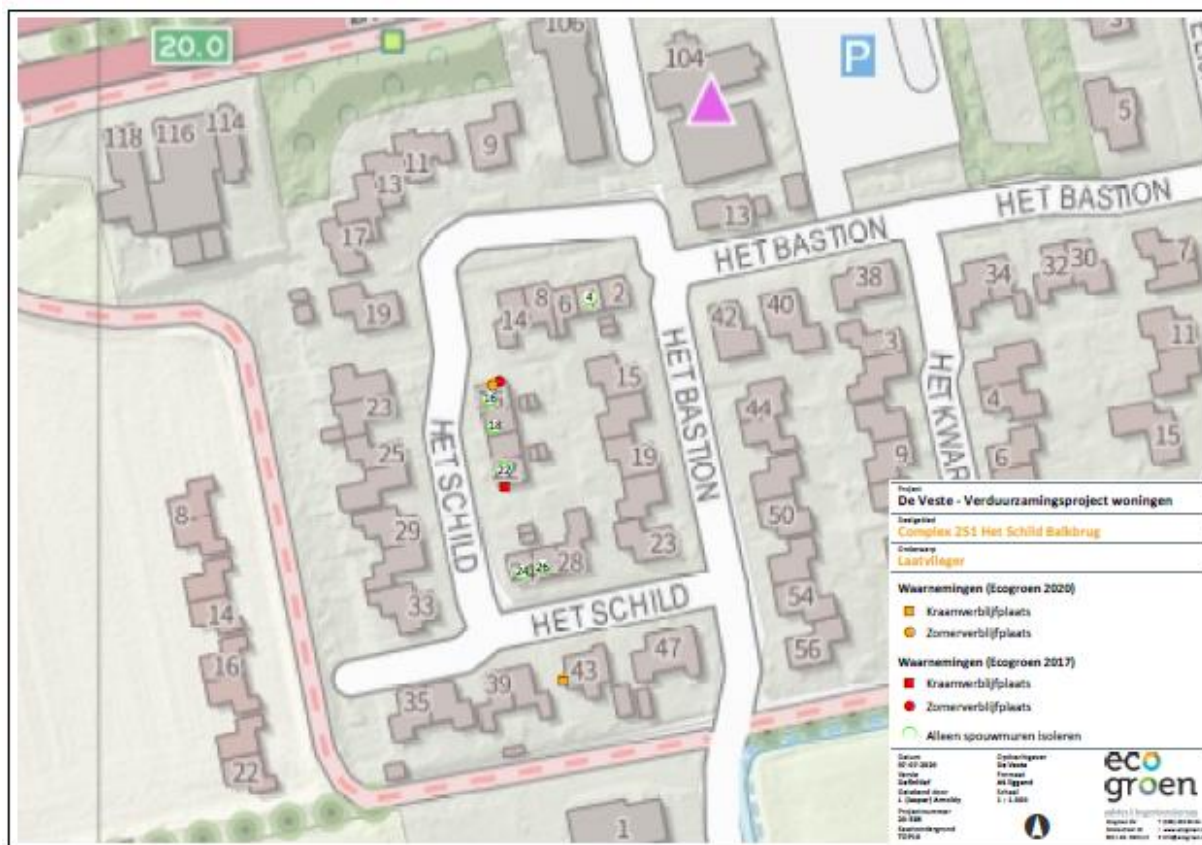
²² Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

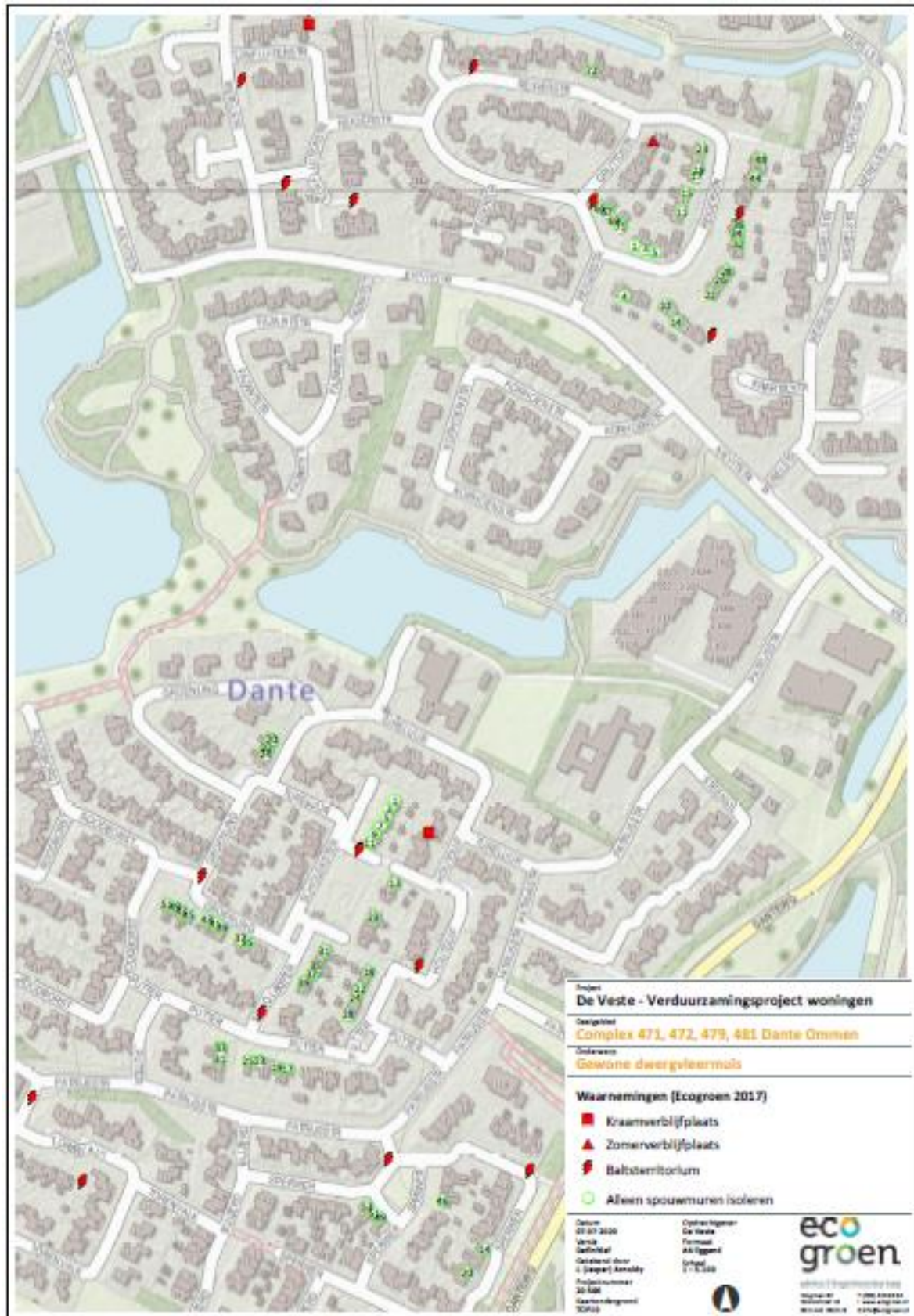
BIJLAGE 3 – LIGGING PLANGEBIED EN VERBLIJFPLAATSEN

BIJLAGE 4 – VRIJHOUDEN SPOUWMUUR VOOR LAATVLIEGER

